

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра іноземних мов

Інститут вищої освіти НАПН України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Донбаський державний педагогічний університет
Українська асоціація когнітивної лінгвістики і поетики
Всеукраїнська асоціація з мовного тестування та оцінювання

ЯКІСНА МОВНА ОСВІТА
У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали I Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 листопада 2017 року)*

Суми
Сумський державний університет
2017

Миленкова Р.В.
Сумський державний університет

НОВІ ПАРАДИГМИ МОВНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ

Освіта як свідомий вибір сучасної людини формує запит на розробку методології роботи з дорослими. Нині стає зрозумілим, що більшість розвинутих країн зобов'язані освіті дорослих своїм технологічним, соціокультурним і економічним прогресом. Освіта дорослих вважається окремим соціальним інститутом і відрізняється пропозиціями освітніх послуг, які є прагматично затребуваними, бажаними, усвідомленими студентами задля покращення рівня їх життя – духовного, фізичного чи фінансового.

Позитивним чинником формування нових освітніх парадигм є наявність в нашій країні «агентів змін», інституцій, що здійснюють інтервенцію, як то DVV International в Україні, озброюють алгоритмами методології вітчизняну педагогічну науку.

Проведення опитувань у центрах освіти дорослих показує нині високу зацікавленість саме у курсах іноземної мови, адже дорослі є вмотивованими до знань, а не до оцінок чи результатів у вигляді формального диплому. Нині знання іноземних мов і їх викладання визначається як один із пріоритетних напрямів освітньої діяльності держав світу.

Парадигма освіти дорослих як сукупність науково-методологічних установок, уявлень та термінів знаходить своє відображення в оновленому Законі України "Про освіту" [1].

Отже, зміст, форми і методи сучасної мовної освіти дорослих повинні бути спрямовані на особистісно-орієнтоване навчання, формування акмеологічного розуміння соціально-економічної адаптації й розвитку особистості, залучення їх до досвіду конкретних комунікативних освітніх ситуацій та підготовку до подальшої самоосвіти у цій сфері. Заклади, які виникли за підтримки DVV International, демонструють власні концептуальні парадигми, які вважають, що «центри освіти дорослих, несучи суспільну відповідальність, є місцями соціальної інтеграції. Вони є цілісними, проте не одноманітними, освітніми майданчиками для різноманітних груп з різними стартовими позиціями і потребами у навчанні. Центри не розділяють, радше приєднують; не «сортують» за соціальним походженням, не розмежовують академічну та неакадемічну подальшу освіту. «Вчимося разом» є не лише гаслом, а практикою,

що вимагає індивідуального розвитку та диференціації учнів у класі» [5, 2].

Особливої уваги вимагають також форми проведення занять та різноманітних практик, які також повинні відповідати вимогам сучасної освіти дорослих. Рекомендовані форми проведення навчальної роботи – інтерактивні заняття, зокрема тренінги; лекції з ознаками інтегрованості, тобто включення до традиційної лекційної форми елементів бесіди, дискусії, інтерактивності; кейс-методи та їх аналіз, ділові ігри, моделювання тощо; дистанційне навчання та консультування; комп'ютерне навчання в тренувальних офісах тощо.

Стосовно методів економічної освіти дорослих, нами було досліджено досвід Центру освіти дорослих. Основними методологічними принципами, які сформувався в ході роботи є, зокрема, такі: стимулювання активності учасників. Це означає зменшення частки теоретичних матеріалів та максимальне використання активних тренінгових методик, які вимагають високого рівня особистісної активності. Значна увага приділяється також практичному використанню отриманих знань. Досягненню мети сприяють також групові дискусії та вправи, які виконуються протягом практичних занять; групова робота. Вона важлива тому, що вивчення мови, у будь-якому разі, ставить за мету побудову успішної комунікації; робота над проектами як форма консолідації нових знань та розвитку навичок групової роботи; ефективний «зворотній зв'язок». Необхідно використовувати його з метою усвідомлення учасниками своїх змін та досягнень. Зворотній зв'язок може налагоджуватись у формі оцінювання, розбору результатів змагань між учасниками, визначенні відсоткового рівня виконання завдань. Важливо враховувати, що для багатьох учасників важливішою буде можливість «бути почутим», ніж формальна оцінка, тому рекомендується надавати якомога більше шансів для висловлювання власних думок. Неможливо також не зупинитися на важливості такого методологічного підходу, як інформатизація освіти, також зазначеного в Національній стратегії 10 розвитку освіти в Україні на 2012–2021, зокрема ствердження про те, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Насичення необхідним контентом у мовній освіті досягається шляхом забезпечення поступової інформатизації, спрямованої на задоволення

освітніх інформаційних і комунікаційних потреб тих, хто навчається; формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в системі освіти; застосування у навчально-виховному процесі інформаційно-комунікаційних технологій поряд з традиційними засобами; розроблення індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб, а також випуск електронних підручників тощо.

Зазначимо, що крім інформації про можливості отримання освіти, розширення освітнього консультування відіграє важливу роль через погано керований ринок безперервної освіти та невизначені критерії розвитку навичок, саме тут і повинні бути сформовані нові парадигми.

Таким чином, парадигми мовної освіти для дорослих в Україні знаходяться в стадії формування й розвитку, проте, розуміння процесів, які відбуваються, прискорений обмін досвідом та можливість залучення педагогічних алгоритмів з інших країн створюють можливості для швидкісного прориву в галузі надання освітніх послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України про освіту : Відомості Верховної Ради, № 38-39, 2017. – С. 380.
2. Концепція освіти дорослих в Україні / Л. Лук'янова, – [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/7529/1>.
3. Миленкова, Р.В. Особливості змісту, форм та методів формування економічної компетентності дорослих у сучасній системі освіти / Р.В. Миленкова, Л.В. Андрейко, Л.С. Отрощенко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – С. 89-99.
4. Ситник О.І. Мовна освіта в контексті освіти дорослих в Ірландії // Вісник психології і педагогіки [Електронний ресурс] Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. – Випуск 13. – К., 2013. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._Випуск_13.
5. Центри Освіти Дорослих Освіта як суспільна відповідальність DVV International , Берлін 2011. – 30 с.